

τῆς Αὐστραλίας χρονολογοῦνται ἀφ' ἧς ἐποχῆς εἰσῆχθησαν εἰς αὐτὴν ποίμνια προβάτων.

Ἦδη δὲ τί νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν μεταναστεύσεων τοῦ ἀνθρώπου; ἡ ἱστορία του εἶναι σκοτεινότερα τῆς τῶν ζώων, ἅτινα ἔχει πρὸς χρῆσιν του. Ἡ Ἐδὲμ αὐτοῦ φρουρεῖται ἀληθῶς ὑπὸ Ἀγγέλου κρατοῦντος πυρίνην ῥομφαίαν. Μᾶς εἶναι ἄγνωστον ὅποια ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κοιτίς του, καὶ πέπλος ἀδιόρατος περιβάλλει τὴν πρῶτην τῆς ζωῆς αὐτοῦ φάσιν. Ἐν τῷ σκότει τούτῳ μόνη ἡ θεία ἀποκάλυψις ἐπιχύνει ἀκτίνα φωτός.

Ἴσως διὰ τῆς ἀντιπαροβολῆς τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὰς τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, δυναθῶμεν ν' ἀνεύρωμεν τὸν τόπον, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη αὐτοῦ κοιτίς, καὶ οὕτως ἀποδείξωμεν τὴν ταυτότητα τῆς φυλῆς του. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ζῶα ὑπ' ὧν παρεκκολληθεῖται κατὰ γόνται ὅλα ἐκ τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἔπεται, ὅτι καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖ πρέπει νὰ ἐγεννήθη τὸ πρῶτον, ἀλλ' εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εἰς τὰ ἤδη ξηρὰ καὶ ἄγονα ἐκεῖνα ὕψη ἐξεστίνετο ὠραία καὶ πλουσία κοιλάς. Οἱ γεωλόγοι κλίνουσι μᾶλλον νὰ παραδεχθῶσιν, ὅτι διὰ μυστηριώδους τινὸς ἀναστατώσεως τὰ ὄρη ἐκεῖνα ὑψώθησαν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην αἱ ἀνθρώπιναι φυλαὶ διεσπάρησαν εἰς τὰς παρεκκείμενας πεδιάδας.

Κατὰ ποίαν ἐποχὴν συνέβη τὸ τοιοῦτον; ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν προσδιορίσωμεν, ἀλλ' εἶναι ἐπέκεινα τῶν χρόνων, οὓς ὑποδεικνύουσιν αἱ συγκεχυμέναι παραδόσεις· διότι αἱ ἀρχαιότεραι φυλαὶ, ὧν οἱ μῦθοι, αἱ ἀλληγορικαί, τὰ ἔσμηκτα καὶ αἱ διάλεκτοι συνδέονται μετὰ τῆς Ἀνατολῆς, εὐρον τὰς χώρας ἐν αἷς ἔμελλον νὰ ἐγκατασταθῶσι κατελιημμένας ἤδη παρ' ἄλλων φυλῶν.

Οὕτως οἱ Κέλται, οἱ ἀρχαῖοι οὗτοι κάττοικοι τῆς γηραιᾶς Ἡπείρου, ἀπομακρυνθέντες τῆς Ἀσίας, συννητήθησαν ἐν Εὐρώπῃ μετ' ἄλλων λαῶν, ὧν ἡ χυδαία διάλεκτος, τὰ βάρβαρα ἤθη καὶ αἱ δεισιδαιμονίαι ἐμαρτύρουν τὴν μακρὰν αὐτῶν ἀπουσίαν ἐκ τῆς κοιτίδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· αὐτοὶ οὗτοι οἱ Κέλται, οἱ πρῶτοι ἐκ τῆς Ἀσίας ἄποικοι, εἶχον ἤδη ἀπολέσει τὴν θρησκείαν τῶν προγόνων των καὶ περιέπεσαν εἰς βαρβαρότητα.

Ἄλλ' ἐὰν ἐντεῦθεν προδῶμεν περικιτέρω εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων τῆς Ἀμερικῆς, αἱ ἔρευναι ἡμῶν συγχέονται ἔτι μᾶλλον. Εἰς λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου οὐδὲν δύναται νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ. Ὅπόσκι ὑποθέσεις ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀπὸ τῶν πλέον παρελόγων μέχρι τῶν μᾶλλον πιθανῶν; Τοὺς πτωχοὺς Ἐρυθροδέρμους νῦν μὲν ἐθεώρησαν ὡς προγεγενημένους Ἰουδαίους, ἄλλοτε δὲ ὡς ἐξορίστους Σίνης, καὶ ἐπίστευσαν μάλιστα, ὅτι ἀνεῦ-

ρον τὰ στοιχεῖα τῆς διαλέκτου των, ποτὲ μὲν εἰς τὴν Σανσκριτικὴν, ποτὲ δὲ εἰς τὴν Κελτικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν. Τὰ χρονικά των μνημονεύουσιν ἄορίστως ἀρχικῆς τινος φυλῆς ἐγκατασταθείσης εἰς τὰς εὐφόρους πεδιάδας τῆς Ἀσίας καὶ ὑποδουλωθείσης ὑπὸ ἑτέρας φυλῆς εὐφροστερέας καὶ ἀνδρειοτέρας, ὀρωμένης ἐκ τοῦ Βορῶ. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀνευρίσκειται ἡ διαφορὰ τῶν δύο τούτων φυλῶν ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν κρανίων των· ἀλλ' εἶναι ἄγνωστον πόθεν ἤλθεν ἡ πρώτη, οὐδ' εἰς ποίαν φυλὴν ἀνήκεν ἡ δευτέρη. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Γεωλογικὴ σύστασις τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡπείρου εἶναι ἀρχαιότερα ἀπὸ τὴν τῆς Εὐρώπης, ὑπέθεσαν, ὅτι εἰς ἐποχὴν ἀρχαιότεραν τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας, κατελήθη αὕτη ὑπὸ φυλῆς, ἥτις ἠδυνήθη νὰ ἀνεύρῃ βορειοδυτικῶς διόδον, ὅπως μεταβῇ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἀλλὰ διατὶ αἱ φυλαὶ αὗται δὲν συμπαρέλαθον μεθ' ἑαυτῶν καὶ τινὰ τῶν κατοικιδίων ἐκεῖνων ζώων, ἅτινα ἄλλοτε ἀπέτέλουν τὴν μόνην παρουσίαν τῶν ποιμνικῶν λαῶν; Ἡ ἐὰν ἔνεκεν ἐκτάκτων περιστάσεων ἐστερήθησαν τοῦ βοηθήματος τούτου, διατὶ ἐπόμμενοι εἰς τὰς ἀρχαίας αὐτῶν ἐξείς δὲν προσεπάθησαν νὰ ἐξημερώσωσι τὸν ἄγριον ταῦρον καὶ τὴν προβατοκάμηλον, ὡς ἔπραξαν οἱ Εὐρωπαῖοι ἔμα ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν;

Ἀρίοντες κατὰ μέρος τὸ ἀνεξήγητον τοῦτο αἰνίγμα, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν μόνον γεγανὸς φαίνεται καθαρῶς ἀποδεικνύμενον ὑπὸ τε τῶν μύθων, τῶν παραδόσεων καὶ τῆς θείας ἀποκαλύψεως, ὅτι δηλαδὴ ὅλαι αἱ μεταναστεύσεις τῶν ἀνθρώπων, τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων προήλθον ἐξ Ἀνατολῶν καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆ ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν φυλῶν τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης βλέπομεν ἐρχομένους τοὺς Πελασγοὺς, τοὺς Ἑτρούσκους καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἐκ τῶν ὄροπέδιων τοῦ Βαλκάει κατῆλθον οἱ Ἴστονοι καὶ οἱ Φῖνοι, διωχθέντες καὶ οὗτοι πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῶν πολυαριθμοτέρων Τευτόνων, οἵτινες βραδύτερον εἰσέβαλλον εἰς Σκανδιναυίαν, Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν ἢ αὐτῆ δὲ σειρὰ τῶν φαινομένων ἀνανεοῦται πάντοτε. Ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας νέαι Ἔθνη πλημμυροῦσι καὶ καταστρέφουσι κράτη συγκεκριμένα ἤδη, μέχρις οὗ ὁ Κολόμβος ἠνέφξεν τὴν ὁδὸν τοῦ Νέου Κόσμου εἰς τὰ Ἀσιατικὰ ταῦτα φύλα. Ἡ κίνησις αὕτη ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐξακολουθεῖ ἀδιακόπως καὶ ἀποτελεῖ ἓνα τῶν πρωτίστων νόμων τῆς φύσεως. Ὁ ἀνθρώπος ἀκολουθεῖ τὴν κίνησιν τοῦ ἡλίου. Ἡ Ἀνατολὴ εἶναι τὸ λίκνον του, ἡ Δύσις τὸ τέρμα του.

Γ. ΠΑΡΑΡΤΕΣ.

Ἀρχαῖοι τινὲς τίκτουσι δισχίλια ὠά. Ὁ σαλομὸς τίκτει πολλὰκις μέχρι δέκα ἑκαταμυρίων ὠῶν.

Τὴν 24 Ἰουνίου ἢ τε Ἀνατολικὴ καὶ ἡ Δυτικὴ Ἑκκλησία τελοῦσι τὴν μνήμην τῶν γενεθλίων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Τὴν προηγουμένην δὲ τῆς ἑορτῆς νύκτα καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα συνειθίζουσι ν' ἀνιπτοῦσι πολυπληθεῖς πυρᾶς, ὑπὲρ αἷς εὐθόμως παῖδια καὶ γέροντες καὶ μητέρες μετὰ τῶν τέκνων τῶν πηρόσι, τὸ ἀκόλουθον ἔπραξεν ἐν Κύπρῳ ψάλλουσαι:

Ψῆλλοι, ψῆλλοι, φύ'ετε
καὶ κορσοὶ φορίσετε·
κι' αἶς-Γιάννης ἔρεταί
μὲ τὸ κονταροῦλον
καὶ κονταροῦλιζέι σας.

Περὶ τῆς συνήθειας ταύτης ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῇ Ἀτόμῳ τῆς Ἑστίας (σ. 414) ἐκτενῆ διατριβήν· τὴν ἐπομένην δὲ περιγραφὴν τῶν Κληιδῶν ἐπιταχυολογήσαμεν ἐκ τινος μελέτης τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου.

Ἡ λέξις Κληιδῶς παράγεται ἀπὸ τοῦ κληίδω (κλειίδω) = φημιίδω, ἐπαίνω, ἐγκωμιάζω). Ὁ λαὸς, ἀγνοῶν τὴν παραγωγὴν ταύτην, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπὸ τοῦ κλειίδω ὄθεν καὶ κλειείται (= κλειδόνεται), καὶ ἀνοίγεται, καὶ τὰ πλείωτα τῶν συμβόλων τῶν κληιδονιζομένων εἶνε συνήθως κλειεία, καὶ τὸ τραγοῦδιον δὲ αὐτοῦ, τὸ ὅπουτον διέσσωσε καὶ μετέφρασεν εἰς τὸ Γαλλικὸν ὁ Guyss, κεκλεισμένον τὸν ὑποθέτει:

Ἄνοιξετε τὸν Κληιδῶνα, νᾶδρη ὁ χαριτωμένος
ὅπου τὰ κάπτα πολεμᾷ καὶ ὄχαινε κερθεμένος.
Τί μὲ φελοὺν ἠώμορφαις, τί μὲ φελοὺν τὰ κάλλη,
καὶ τῆς καρδίης μου τὰ κλειεία νὰ τὰ κρατοῦσιν ἄλλοι; κλ.
Σ. τ. Δ.

ΚΛΗΙΔΟΝΕΣ

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τελοῦνται ἡ κληιδόνες, εἶδος μαντείας πιθανῶς ἀρχαίας, ἀν καὶ ὅμοιον ἀρχαίων τρόπων μαντικῆς δὲν γνωρίζομεν ὑπάρχοντα. Ἡ λέξις κληιδόνας εἶναι ἀρχαία· εὐρηται δὲ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ καὶ τοῖς Βυζαντινοῖς εἰς τὴν σημασίαν, ἣν ἔχει παρὰ τῶ καθ' ἡμᾶς λαῶ.

Τὸ εἶδος τῆς διὰ τοῦ κληιδόνας μαντείας εἶναι ἰδιάζον εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, παρ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀπαντῶν, ἂν τῶν Ἀθελωνῶν μόνον ἐξαιρουμένων, οἵτινες, ἔνεκα τῆς καθημερινῆς μετὰ τῶν ἐν Ἠπειρῷ Ἑλλήνων συγχρωτίσεως, πολλὰ ἑλληνικὰ παρέλαβον καὶ διετήρησαν ἔθιμα. Διὰ τοῦ εἶδους τούτου τῆς μαντείας αἱ νεάνιδες ζητοῦσι νὰ μάθωσι τὴν τύχην τῶν, ἢ τοι τὰ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν γάμου· καὶ τοῦτο ἴσως, ὡς παρατηρεῖ ὁ Sonnini, διότι ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἶναι διὰ τὰς νεάνιδας τῆς Ἑλλάδος ὅ, τι ὁ ἅγιος Νικόλαος διὰ τὰς Γαλλίδας· ὁ ἅγιος εἰς τὸν ἀπυθύνουσι προσευχὰς ὅπως ταχέως νυμφευθῶσι.

Ἀπὸ τῆς παρακομῆς τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου συνέρχονται αἱ θέλουσαι νὰ μάθωσι τὴν τύχην τῶν νεάνιδες εἰς συγγενικὴν τινα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἰκίαν, καὶ θέτουσιν ἴδιον ἑκάστη γνώρισμα (σημάδι), ὡς δακτύλιον, νομισματὰ, καρυόφυλλον, ἢ μόνον μῆλον ἢ καὶ ἀπλῶς ὅ, τι δήποτε θελήσωσιν ἐντὸς ἀγγείου (στάμνα, λαύρα) πλήρους ὕδατος, ἀμίλητο νερὸ ἢ νερὸ ποῦ δὲ μιλλέται καλουμένου· καὶ τοῦτο

1. Ἐν Βρεταννίᾳ τῆς Γαλλίας καὶ ἐν ταῖς παρὰ τὰ Πυρορηναῖα χώρας αἱ νεάνιδες τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου διὰ τινῶν μέσων προσπαθοῦσι νὰ μαντεύσωσι τὸν μέλλοντα σύζυγον τῶν.

διότι ὁ κομίσας αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε λέξιν νὰ ἐκστομίση καθ' ὁδόν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ἀμίλητο νερὸ συνειθίζεται νὰ φέρη ἐκ τῆς πηγῆς παῖς, οὔ ἀμφοτέροι οἱ γονεῖς ζῶσιν, ὅπερ ἐνθυμίζει τὴν συνήθειαν τῶν ἀρχαίων, καθ' ἣν ἀμφωβαλεῖς παῖδες ἐλάβανον μέρος ἢ καὶ ἦρχον πολλῶν τελετῶν ἐπισημῶν. Τὸ ἀγγεῖον κοσμεῖται ἀκολούθως μὲ δάφνας καὶ μύρτους, ἢ μὲ τὸ φυτὸν περικοπὰδα (περικλύμενον), ὡς τοῦτο γίνεται ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπου οὐ μόνον τὸ ἀγγεῖον κοσμοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς στύλους τῆς οἰκίας, καὶ τὴν ὄσφιν τῶν γυναικῶν, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀκόμη τῶν παιδίων στέφουσι, ἐξ ὧν ἀρχαϊκώτερον χαρακτῆρα ἢ τελετῆ προσλαμβάνει. Ἐπειτα τὸ ἀγγεῖον κλειεῖται εἰς πολλὰς χώρας διὰ κλειίδος, κατὰ παρεξήγησιν πιθανῶς τοῦ ὀνόματος, ἀφ' οὗ καλυφθῆ δι' ἐρυθροῦ ὑφάσματος, καὶ ἐκτίθεται τὴν νύκτα ὅλην ἐν ὑπαίθρῳ, ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς οἰκίας ἢ ἄλλου ὑψηλοῦ μέρους, ὅπως τὸ ἴδωσι τὰ ἄστρα (ἀστρονομισθῆ), φυλάττεται δὲ ἐνίστε ἕξω τὴν νύκτα ὑπὸ δύο παρθένων.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν συνέρχονται κατὰ τὴν ὄραν, ἣν προηγουμένως ὠρίσαν, συνήθως μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ἐνίστε δὲ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, καὶ μία νεάνις ἐμπρὸς ὄλων ἀποκαλύπτει τὸ ἀγγεῖον, ἐνῶ ἄλλη ψάλλει τὸ ἐπόμενον ᾄσμα·

Ἄνοιξετε τὸν κληιδῶνα γιὰ τ' αἶ Γιαννισὸ τὴ χάρι,
καὶ σήμερα θεὸς νὰ βρεθῆ ὅπου εἶναι βικιάκος.
Καὶ πάλι ξανανοίξετε νὰ ὄγη καὶ τὸ δικὸ τση,
τση καλομοίρας καὶ ξανθῆς; νὰ ὄη τὸ βικιά τση,
καὶ,

Ἄνοιξετε τὸν κληιδῶνα νᾶδρη ὁ χαριτωμένος.
Ὁλο τὸν κόμπο γύρῃσας, κ' ἐγὼ εἶμαι κερθεμένος.

Ἐκάστη τότε, καλουμένη ὑπὸ τῆς κρατοῦσης τὸ ἀγγεῖον, ἀπαγγέλλει ἢ αὐτοσχεδιάζει δίστιχόν τι, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐκείνη ἐκβάλλει τοῦ ἀγγείου ἐν ἀντικείμενον, ὅπερ δίδουσιν εἰς τὸν ἀρχῆθεν θέσαντα ἐφαρμύζουσι δὲ ὅπως δύνανται κατὰ προσέγγισιν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἀπαγγελθὲν δίστιχον, καὶ προσπαθοῦσιν ἐκ τούτου νὰ ἐξάξωσι μαντείας τινὰ.

Ἄφ' οὗ δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἴδωσιν ὅλαι τὴν τύχην τῶν, πληροῦσι τὸ στόμα τῶν ἀπὸ τὸ μαγικὸν τοῦ ἀγγείου ὕδωρ καὶ τρέχουσιν εἰς τὰ παράθυρα ἢ τὸν δρόμον, νομίζουσαι ὅτι τὸ πρῶτον ὄνομα, ὅπερ θεὸς ἀκούσωσιν, εἶναι τὸ τοῦ μέλλοντος συζύγου τῶν. Ὁ Guyss ἀναφέρει ἕτερον τρόπον μαντικῆς διὰ τοῦ ὕδατος τούτου·

1. Πολλοὶ, ἀπατάμενοι ἐκ τῆς παραχίσεως, γράφουσιν ἐσφαλμένως τὴν λέξιν κληιδῶνα δι' ἡ (κατὰ τὸ κληιδῶνα ὀρθῶς, κληιδῶνα ὀρθῶς κλπ.).—Ἐν τούτοις μαντεία διὰ κλειίδος ἢ συνήθως καὶ μεσαιῶνα· ἐνθυμίζον ὅτι ἀκλονιάτως ἀπεκάλυπτον ὅ, τι δήποτε μουσεῖον, πρὸ πάντων δὲ τὸν αὐτομορῶν κλοπῆς, ἐγγράφοντες τὸ ὄνομα τοῦ ὑπὸ πύτῳ ἐπὶ κλειίδος προσδεδεμένης εἰς εὐαγγέλιον, ὅπερ ἐξήρητο ἐκ τοῦ δακτύλου νέας κούρης, ὠρισμένην προσευχὴν ἀπαγγελλούσης· ἀν ἡ κλειὶς ἐκινεῖτο, τοῦτο θεωρεῖτο ὡς σημεῖον τῆς ἐνοχῆς.